

# סיכום

1. נסקרו 3036 מבכירות שהמליטו ב־126 עדרים בין 1.9.59 ל־31.8.60. 2121 מבכירות שהמליטו כגיל 29.7 חדשים הניבו בתקופות נורמאליות 5429 ק"ג חלב ב־305 יום.

2. נמצאה עליה בתנובה הממוצעת של המבכירות בשיעור של 41 ק"ג חלב לכל חודש בכירות. העליה היתה מהירה עד גיל 26 חודש ומגיל זה ואילך — איטית. התנובה הממוצעת כגיל 22 חודש — 4730 ק"ג חלב, ב־24 חודש — 5030 ק"ג, ב־26 חודש — 5400 ק"ג חלב. התנובה כגיליים 26—30 חודש — 5400—5430 ק"ג חלב, כגיליים 31—33 חודש — 5460—5490 ק"ג ובגיליים 34—36 חודש — 5550—5580 ק"ג חלב.

אחוז גבוה מבין המבכירות שהמליטו עד גיל 25 חודש ועד בכלל נחלבו תקופות קצרות בלבד. לאור סקר זה נראה הגיל של 16 חודש כגיל הרצוי להורעה הראשונה.

3. התנובות במחצית השנה החורפית — נובמבר—אפריל היו גבוהות ב־100 ק"ג חלב מאלה שבמחצית השנה הקיפית. לא נמצא כל יתרון בהמלטות ספטמבר—אוקטובר על פני המלטות יולי—אוגוסט. הוסקה המסקנה כי ברוב אזורי הארץ אין הצדקה לדחות את הורעתן של העגלות מאוקטובר עד לדצמבר.

ראובן כריעני

המחלקה לבקר

אחוז גבוה מבין המבכירות שהמליטו עד גיל 25 חודש (ועד בכלל) נחלבו תקופות חליבה קצרות או יצאו את עדריהן.

בשנת הסקר המליטו רק 5.7% מהמבכירות כגיל 26 חודש, שנמצא כרצוי ביותר. 86% מהמבכירות המליטו כגיליים יותר קשישים. ניתן איפוא להציע במידה ניכרת את הגיל הממוצע של המלטת המבכירות אף מבלי לשנות בהרבה את שיטות גידולן והזנתן.

בקבוצת הגיל של 26 חודש נכללו בסקר זה המבכירות שהמליטו בין 25.5 ל־26.5 חודשים. מכאן שגיל ההורעה הרצוי הוא מעבר ל־16 חודש.

בקבוצות הגיליים 26—33 חודש אין מתבלטת כמעט כל עליה שהיא בתנובה. כגיליים 34—36 חודש מסתמנת עליה ברורה בתנובה.

החדשים הנוחים להמלטה היו נובמבר—דצמבר ומארכ—אפריל. החדשים ספטמבר—אוקטובר היו למטה מהממוצע גם השנה וגם אשתקד. קיימת נטיה בין הבוקרים לדחות את הורעתן של העגלות על מנת שלא תמלטנה בקיץ; 22.6% מהמבכירות המליטו בספטמבר—אוקטובר לעומת 8.1% ביולי—אוגוסט. תוצאות הסקר משתי השנים לא מצביעות על יתרון כלשהו שבהמלטות ספטמבר—אוקטובר. נראה שברוב אזורי הארץ, דחיית המלטות הקיץ לסתיו המוקדם אינה מוצדקת. הקדמת ההמלטות נראית רצויה אף מבחינת רציפות הייצור ובגלל מחיר החלב הגבוה יחסית בעונה זו.

## מזון מרובז ללא הגבלה לפי גורפתו של בוקר אמריקאי

בארה"ב גברה בשנתיים האחרונות הנטייה להגדיל את חלקו של המזון המרוכז בתפריטן של פרות כשום שהתירס ושאר גרגרי המספוא הוזלו בשיעורים ניכרים. נראה איפוא כיצד הגשים דולן סווינא, בוקר במדינת מישיגאן, את המגמה הזו הלכה למעשה. עדרו של דולן מנה 28 פרות חולשטיניות שהניבו בממוצע שנתי 7850 ק"ג בן 3.55% שומן. המנה היומית הממוצעת בתקופת חליבה זו הצטרפה כלהלן:

12 ק"ג תחמיץ תירס, 10—12 ק"ג שחת טובה, 9—10 ק"ג תערובת; בתקופת היובש קיבלו הפרות רק 4.5 ק"ג תערובת. לרשות המשק הזה יש עוד כ־80 דונם מרעה. התערובת הורכבה מ־70% תירס על אשכוליו, 24% שיבולת שועל ו־6% כוספות; היא הכילה כ־7.5% חלבון נעכל.

פרותיו של בוקר זה צרכו אמנם כ־3½ טונות מזון מרוכז (שהכיל כ־25% מזון גס בצורת שורות־התירס וגלומות השיבולת שועל), אולם מסתבר שהן גם דחסו לכרסן לא פחות מ־3½—4 טונות שחת. כתוספת לתחמיץ התירס; ויש להניח שכמויות אלו של שחת באו "אל קרבנה", כי אחרת לא היה נודע הדבר בדלי.